

Als een psychiater zijn beroepsgeheim in 2013 niet had geschonden, was de diaken des doods mogelijk nooit ontmaskerd. Een psycholoog die Ivo Poppe twee jaar voordien op de sofa had gekregen, hield zijn geheim wel voor zich.

Beroepsgeheim is niet altijd heilig

Zwijgen kan bestraft worden

VAN ONZE REDACTRICE **ELINE BERGMANS**

BRUGGE ‘Eerst sprak hij over nachtmerries. Maar na twintig minuten vertelde Ivo Poppe me dat hij het leven van tientallen mensen had beëindigd. I was beschuldigd mij gingen toen alle alarmbellen af’, zei Wim De Troyer op het assisenproces van de 67-jarige diaken uit Wevelgem terechtstaat voor minstens tien moorden.

Hij vroeg een tweede opinie aan zijn collega, Paul Lodewyck ‘de Kort’, en verwees Poppe door. ‘Ik vond de feiten heel ernstig’, zei Lodewyck gisteren. Zijn gebrekkige schuld- en schaamtegevoel verontrustten me des te meer. Daardoor was er een risico dat hij nieuwe feiten zou plegen.’

Na overleg met Lodewyck en met de Orde der Geneesheren waarschuwde De Troyer eind 2013 het Brugse gerecht, wat leidde tot de arrestatie van de Wevelgemse diaken. Het was de allereerste keer in hun carrière dat ze hun beroepsgeheim schonden, zeiden beide psychiaters nog.

‘Ook al is het zeer moeilijk, het is belangrijk om trouw te blijven aan je beroep. Een soldaat moet ook vechten als het oorlog is’

MATTIAS DESMET

Psycholoog

Ze kregen tegenwind van een collega. Twee jaar voordien was Ivo Poppe in behandeling geweest bij psycholoog Mattias Desmet. Die hield het geheim van de Wevelgemse diaken wel voor zich. ‘Ook al is het zeer moeilijk, het is belangrijk om trouw te blijven aan je beroep’, zei Desmet, die ook docent is aan de Universiteit Gent. ‘Een soldaat moet ook vechten als het oorlog is.’

Risico uitsluiten

Poppe ging in 2011 in totaal vijftien keer bij Desmet op consultatie. Tijdens de tweede sessie bekende de diaken dat hij tientallen mensen had doen inslapen. Desmet besliste, eveneens na overleg met zijn beroepsvereniging, om te zwijgen. ‘Feiten opbiechten, is onvoldoende om het beroepsgeheim te doorbreken’, zei de psycholoog gisteren. ‘Pas als een patiënt nieuwe feiten aankondigt, is daarvoor voldoende grond.’

Voorzitter Bart Meganck: ‘Hoe wist u zeker dat er geen risico was dat Ivo Poppe nieuwe feiten zou plegen? Hij werkte nog altijd in het ziekenhuis, de plaats waar hij zijn eerdere slachtoffers had gemaakt.’



Psycholoog Desmet: ‘De mens is een onvoorspelbaar wezen en je kunt niet alle risico’s uitsluiten. Als ik dat zou willen doen, zou ik heel vaak het beroepsgeheim moeten opheffen.’

Voorzitter: ‘Maar de feiten zijn wel zeer ernstig. Ivo Poppe bekende tegenover u dat hij tientallen mensen doodde.’

Psycholoog Desmet: ‘Ik had een paar aanknopingspunten om in te schatten dat het niet meer zou gebeuren. Zijn moeder, de belangrijkste persoon in zijn leven, was zijn laatste slachtoffer. Zij was de vrouw om wie het eigenlijk ging.’

‘Zijn gebrekkige schaamte- en schuldgevoel verontrustten me. Daar- door was er een risico dat hij nieuwe feiten zou plegen’

PAUL LODEWYCK

Psycholoog

Voorzitter: En de niet-familieleden die hij gedood heeft?’

Psycholoog Desmet: ‘Als iemand een dwang voelt zoals Ivo Poppe, dan is erover spreken heel belangrijk. Als men dat kan, is de kans heel groot dat die dwang verdwijnt. Daarom wil ik hier een lans breken voor het medisch beroepsgeheim.’

Worsteling

Ook Desmet gaf toe dat hij geworsteld had met het zwijgen. 'Ik ben niet over één nacht ijs gegaan, maar heb collega's en artsen geraadpleegd. Ik ben tot in de hoogste regionen gegaan. Hun reactie heeft me erg verwonderd. Ik dacht dat wat ik zou vertellen, zou inslaan als een bom. Maar dat was helemaal niet zo. Er werd schouderophalend gereageerd, dat het zo vaak gebeurde in die periode.'



Voor de verdediging is dat een belangrijk argument. De advocaten van de diaken, An Govers en Filip De Reuse, willen de jury ervan overtuigen dat de meeste moorden plaatsvonden toen er nog geen wettelijk kader was voor euthanasie.

Voorzitter: Hadden we hier niet moeten zitten volgens u?

Psycholoog Desmet: 'Dat zeg ik niet. Maar het was beter geweest als Ivo Poppe zelf naar buiten was gekomen. Dit is zeker niet de beste weg geweest.'

Voorzitter: (*bits*) 'Door de beslissing van uw collega's werd Ivo Poppe wel aangehouden en hadden we de zekerheid dat meneer Poppe geen feiten meer kon plegen. In uw redenering hadden we die zekerheid niet.'

Maar daarmee was de kwestie nog niet beslecht. Na de getuigenis ontstond een lange discussie, toen bleek dat professor Desmet zijn notities moest neerleggen. ‘Hier staan details in over het seksuele leven van Ivo Poppe en van andere mensen. Ik wil u vragen om mij daar niet toe te verplichten’, zei de psycholoog.

Voorzitter Meganck wees hem erop dat over de wet niet onderhandeld kan worden. ‘Dan ga ik aan mijn studenten moeten zeggen dat ze geen dossiers mogen aanmaken en zelfs niet meer mogen getuigen. Dit is een ramp voor het psychologenberoep en voor het beroepsgeheim.’ Uiteindelijk werd besloten dat de psychotherapeut een aantal namen mocht schrappen uit zijn notities.

Zwijgen kan bestraft worden

Het strafwetboek verbiedt de beoefenaars van bepaalde beroepen, zoals artsen, maar ook belastinginspecteurs, de geheimen bekend te maken die zij in het kader van hun job hebben vernomen. Wie dat toch doet, riskeert in België een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete.

Dat **beroepsgeheim kent** wel **een hele reeks uitzonderingen**. Zo moeten artsen controle-inspecteurs van het Riziv alle inlichtingen en stukken geven die ze nodig hebben. Ook voor schuldig verzuim is er in een uitzondering voorzien. Wie door te zwijgen verzuimt hulp te verlenen aan iemand die in gevaar verkeert, riskeert een straf.

In het geval van Mattias Desmet is dat alvast niet van toepassing. Na 2012 zijn er geen feiten meer gepleegd door Poppe, waardoor er **geen sprake** kan zijn **van schuldig verzuim**. Voorzitter Bart Meganck benadrukte op het assisenproces ook enkele keren dat de psycholoog niets ver